

Pilots met groene reststromen: doelstellingen en randvoorwaarden

Versie 11 maart 2021

Bij veel partijen bestaat belangstelling om groene reststromen, zoals maaisels en bladafval, lokaal te verwerken in plaats van deze aan te bieden bij vergunde verwerkingsinrichtingen. Vaak vinden deze initiatieven in eerste instantie plaats onder de noemer van 'pilot' of 'proefneming'. Betrokken partijen geven aan in de pilot bijvoorbeeld nieuwe vormen van verwerking te willen onderzoeken of de effecten van het toepassen van bepaalde organische meststoffen.

Voor derde partijen, waaronder omgevingsdiensten en NVWA, is het vaak moeilijk om te beoordelen of er sprake is van een échte pilot. Regelmatig is het onduidelijk of het doel van een pilot daadwerkelijk is om nieuwe kennis op te doen, of dat de term pilot oneigenlijk wordt gebruikt om goedkopere, onwettige verwerking van reststromen te rechtvaardigen.

De BVOR is van mening dat goed ontworpen en goed uitgevoerde pilots een effectieve manier kunnen zijn om nieuwe methoden voor hergebruik en verwerking van groene reststromen te beproeven. Om het leereffect van pilots te garanderen en tegelijkertijd milieurisico's te beperken is het wenselijk een aantal randvoorwaarden in acht te nemen.

Deze factsheet specificeert een achttal randvoorwaarden voor pilots met groene reststromen. Ze zijn bedoeld voor initiatiefnemers die op een goede manier een pilot willen ontwerpen en uitvoeren en voor toezichthouders die initiatieven voor pilots beoordelen en hiervoor ontheffingen verlenen.

Randvoorwaarden

1. Een pilot heeft een concrete doelstelling en daaraan gerelateerde onderzoeksvragen.

Een doelstelling als 'het effect op de bodem' onderzoeken van een bodemverbeteraar is te weinig concreet. 'De invloed op plantbeschikbaarheid van stikstof en fosfaat in de bodem kwantificeren' is al veel concreter.

De doelstelling en onderzoeksvragen moeten bovendien 'nieuw' zijn, dat wil zeggen geen herhaling van zaken die in eerdere pilots al uitgebreid zijn onderzocht.

2. Er is sprake van een uitgewerkt onderzoeksprogramma waarmee de onderzoeksvragen kunnen worden beantwoord.

Een onderzoeksprogramma bestaat uit een samenhangend plan van onder andere activiteiten, metingen, analyses en waarnemingen.

3. Bij de pilot zijn experts betrokken die zorg dragen voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma, de analyse van de resultaten en de rapportage daarover.

Experts kunnen afkomstig zijn van partijen die bij de pilot betrokken zijn of van een derde partij, zoals een onderzoeksinstituut of een adviesbureau. Het is vooral van belang dat ze kennis hebben die relevant is voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Denk bijvoorbeeld aan een

meststoffen/bodemexpert bij het beoordelen van een nieuw type bodemverbeteraar en een procestechnoloog als het gaat om het evalueren van een nieuw verwerkingsproces.

4. De omvang en duur van een pilot is beperkt tot dat wat redelijkerwijs nodig is om het onderzoeksprogramma op een goede manier te doorlopen.

Voor groene reststromen is een volume van enkele tientallen tonnen materiaal over het algemeen voldoende voor het uitvoeren van een representatieve proef. De tijdsduur kan variëren van enkele weken tot maanden voor het beproeven van een nieuw verwerkingsproces. Deze termijn kan oplopen tot meerdere jaren wanneer men bijvoorbeeld de langetermijneffecten van een bodemverbeteraar wil onderzoeken.

5. Tijdens de uitvoering van de pilot worden ongewenste milieueffecten en overlast voorkomen.

Dat betekent dat bij de planning en uitvoering van werkzaamheden aandacht moet worden besteed aan het voorkomen van geurhinder, stofoverlast, enzovoort. Wanneer verontreinigd percolaatwater ontstaat zijn voorzieningen nodig om dit op te vangen en af te voeren.

6. Indien de activiteiten binnen de pilot onwettig zijn, is hiervoor een ontheffing Bor aangevraagd en verkregen.

De activiteiten die binnen een pilot worden uitgevoerd kunnen onwettig zijn. Een voorbeeld daarvan is het be-/verwerken van groenafvalstromen van derden buiten een vergunde inrichting. In dat geval is voor de pilot een ontheffing Besluit Omgevingsrecht (Bor) noodzakelijk. De ontheffing specificeert de randvoorwaarden die gelden voor de pilot (zie de suggesties daarvoor in dit document).

7. Als binnen de pilot bodemverbeteraars worden toegepast die niet zijn toegestaan, is hiervoor een ontheffing Meststoffenwet aangevraagd en verkregen.

Wanneer de pilot resulteert in producten die als bodemverbeteraar of meststof worden gebruikt, dan is de Meststoffenregelgeving van toepassing (kwaliteitseisen, gebruiksnormenstelsel). Voor een bodemverbeteraar die nog niet is toegestaan, zoals bokashi, moet voor het gebruik daarvan een ontheffing Meststoffenwet bij RVO worden verkregen.

8. Publiceer de resultaten van de pilots.

Het verdient aanbeveling de resultaten van pilots te publiceren. Dit biedt andere partijen de mogelijkheid ervan te leren.

Wanneer initiatiefnemers van de pilot de gedetailleerde resultaten vertrouwelijk willen behandelen, kunnen zij in elk geval een samenvatting op hoofdlijnen voor derden beschikbaar stellen.

Voor meer informatie kunt u informatie opnemen met het Verenigingsbureau van de BVOR, tel. (0317) 42 67 55 of info@bvor.nl.